

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. maja 2021.godine
Br.ref.:RK 1771/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. K104/21

Podnosilac

Nexhmije Makolli

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 440/2020 od 24. novembra 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Nexhmije Makolli iz Prištine (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Ali Latifi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje [Rev. br. 440/2020] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud), od 24. novembra 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedenog rešenja, kojim su joj, prema navodima podnositeljke zahteva, povređena osnovna prava i slobode, zagarantovane Ustavom i to “...*Poglavlje II, zagarantovano članom 145. Ustava Republike Kosova*, (u daljem tekstu: Ustav), -*Članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima*, (u daljem tekstu: EKLJP) -*Dodatnog Protokola osnovnih ljudskih prava od 04.11.1950. godine*, -*Garancije pravde za sve, zaštiti se članom 145. Ustava Kosova*.”

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 6. januara 2021. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sudu).
6. Dana 18. januara 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Remzije Istrefi Peci i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 22. januara 2021. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva i zakonskog zastupnika o registraciji zahteva i tražio od poslednje navedenog da podnese punomoćje za zastupanje.
8. Dana 10. februara 2021. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.
9. Dana 29. januara 2021. godine, podnositeljka zahteva je podnela traženo punomoćje Sudu.
10. Dana 13 aprila 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 31. decembra 2012. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu Osnovni sud) protiv M.K. i G.M., radi utvrđivanja prava svojine na spornoj imovini.
12. Dana 17. oktobra 2016. godine, Osnovni sud je zakazao pripremno ročište, na koje su pozvani podnositeljka zahteva i njen zakonski zastupnik. Prema Osnovnom sudu, podnositeljka zahteva se nije pojavila na ročištu i nije najavila niti opravdala svoje odsustvo.
13. Dana 17. oktobra 2016. godine, Osnovni sud je, rešenjem [C. br. 3456/12], na osnovu člana 409, stav 1. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), ocenio da se *“SMATRA se da je povučena tužba tužilje Nexhmije Mekolli iz Prištine, u ovoj pravnoj stvari.”*
14. Neodređenog datuma, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu na gore navedeno rešenje, navodeći da je zahvaćeno bitnim povredama odredaba parničnog postupka, pogrešnim ili nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava.
15. Dana 26. maja 2020. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [AC. br. 856/2017], odbio žalbu podnositeljke zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio rešenje [C. br. 3456/12] Osnovnog suda, sa obrazloženjem da je Osnovni sud pravilno primenio materijalno pravo.
16. Neodređenog datuma, podnositeljka zahteva izjavljuje reviziju Vrhovnom sudu sa predlogom da poništi prethodna rešenja i vrati slučaj na presuđivanje.
17. Dana 24. novembra 2021. godine, Vrhovni sud je, rešenjem [Rev. br. 440/2020], odbio reviziju, kao neosnovanu, i utvrdio da su Osnovni sud i Apelacioni sud pravilno primenili materijalno pravo.

Navodi podnosioca

18. Podnositeljka zahteva navodi da je Vrhovni sud, osporenim rešenjem, , povređena osnovna prava i slobode, zagarantovane Ustavom i to *“...Poglavlje II, zagarantovano članom 145. Ustava Republike Kosova -Članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, -Dodatnog Protokola osnovnih ljudskih prava od 04.11.1950. godine,-Garancije pravde za sve, zaštiti se članom 145. Ustava Kosova.”*
19. Podnositeljka zahteva navodi: *“Sudija nije čekao, niti odložio već najavljeno ročište. Istog dana, posle 11:00, primam zapisnik i istog dana sam u 13:00 časova 17.10.2016. godine podnela zahtev za povraćaj u pređašnje stanje. Sudija, umesto da poštuje strane, uprkos tužbi, zahtev za povraćaj u pređašnje stanje mi je usvojio istog dana, 14.10.2016. godine donosi odluku, utvrđujući da se tužilja Nexhmije Makolli povukla tužbu”*.
20. Konačno, podnositeljka zahteva traži od Suda: *“Samo pravdu, ali ne kao ovu nepravdu prema Nexhmiji Mekolli”*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Sud prvo razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti propisane Ustavom, utvrđene Zakonom i dalje predviđene Poslovníkom.
22. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1 i 7, člana 113. Ustava koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

23. Sud dalje razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, propisane u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

1. “Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49. [Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]”.

24. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Rev. br. 440/2020] Vrhovnog suda Kosova od 24. novembra 2020. godine, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnositeljka zahteva je takođe naglasila prava i slobode za koje navodi da su joj povređena, u skladu

sa uslovima iz člana 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

25. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], stav (2) Poslovnika o radu, koje propisuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

26. Sud prvo primećuje gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljive iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika.
27. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani kao „očigledni ili evidentni nedostatak povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili ne obrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi. (Vidi: tačnije za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“ i specifičnosti gore pomenutih četiri kategorija navoda kvalifikovanih kao „očigledno neosnovani“, Praktični vodič ESLJP-a o Uslovima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; Deo III. Neprihvatljivost merituma, A. očigledno neosnovani navodi, stavovi 255 do 284).
28. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na odgovarajuće navode podnosioca zahteva, u čijoj će oceni, Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredaba ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom.
29. Što se tiče konkretnog slučaja, Sud primećuje da se suština navoda o povredi osnovnih prava i sloboda, i to *“...Poglavlje II, zagarantovano članom 145. Ustava Republike Kosova -Članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, -Dodatnog Protokola osnovnih ljudskih prava od 04.11.1950. godine,-Garancije pravde za sve, zaštititi se članom 145. Ustava Kosova.”*
30. Sud podseća da prema dobro uspostavljenoj praksi ESPLJ sud proglašava predstavku neprihvatljivom kao očigledno neosnovanu u skladu sa kriterijumom (iii) „nepotkrepljeni ili ne obrazloženi“ navodi kada se ispuni jedan od dva karakteristična uslova i to ;

- a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava ,ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (Vidi: u tom smislu, slučaj *ESLJP-a Trofimchuk protiv Ukrajine (odluka)* br 4241/03 od 31. maja 2005 godine, takođe vidi *Baillard protiv Francuske (odluka)*) br 6032/04 od 25. septembra 2008 godine);
 - b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (npr. ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odredi drugačije (vidi slučaj *KI166/20*, podnosilac zahteva, Ministarstvo rada i socijalne zaštite , Resenje o neprihvatljivosti, 05. januara 2021, paragraf 42)
31. U konkretnom slučaju podnositeljke zahteva, Sud primećuje da je Osnovni sud prvo zakazao pripremno ročište na koje su strane uredno pozvane. Podnositeljka zahteva je bila odsutna sa rasprave bez ikakve najave i shodno tome, Osnovni sud, na osnovu člana 409, stav 1. ZPP-a, ocenjuje tužbu podnositeljke zahteva, kao povučenu.
 32. Sud takođe primećuje da su Apelacioni sud i Vrhovni sud potvrdili rešenje [C. br. 3456/12] Osnovnog suda, sa obrazloženjem da je Osnovni sud pravilno primenio materijalno pravo.
 33. U tom smislu, Sud će se pozvati na deo relevantnog rešenja [Rev. br. 440/2020] Vrhovnog suda, u kojem je objašnjeno sledeće:

“Vrhovni sud Kosova ocenjuje kao pravilnu pobijenu odluku zbog činjenice jer je opunomoćenom tužilje poziv za razmatranje od 17.10.2016. godine, komuniciran u pripremnom razmatranju od 29.08.2020. godine, ali svoje odsustvo nije opravdao i da je prvostepeni sud s pravom u smislu člana 423. stav 3, ZPP-a, smatrao kao povučenu tužbu tužilje. Ne stoje navodi revizije da je zbog nemarnosti suda doneta sporna odluka zbog činjenice jer je prvostepeni sud odluku doneo u skladu sa odredbama ZPP-a, i da tužilja i njen opunomoćeni nisu podneli dokaze gde bi opravdali svoje odsustvo. Prvostepeni sud je pravilno postupio kada je smatrao da je tužba tužilje povučena u smislu člana 423. stav 1, ZPP-a”.
 34. U smislu gore navedenog, Sud zaključuje da je rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 440/2020] od 24. novembra 2020. godine, jasno i opravdava zašto se tužba podnositeljke zahteva smatrala povučenom.
 35. Sud podseća da član 409, stav 1 i član 423, stav 3 ZPP-a, propisuju sledeće:

Član 409

“1. Ukoliko na pripremnom ročištu ne dolazi stranka – tužilac iako je

uredno pozvana, tužba se smatra da je povučena, osim kada tuženi zatraži da se sednica održi”.

Član 423

“3. Ukoliko tužilac ne dolazi na glavnom pretresu i ako je uredno pozvan smatra se da je povukao tužbu, osim kada tuženi izjavi da traži da se glavni pretres stvari vodi u odsustvu tužioca”.

36. Sud primećuje da je redovni sud odbio tužbu podnositeljke zahteva. Razlozi za odbijanje žalbe podnositeljke zahteva, redovni sudovi su, a posebno Vrhovni sud, zasnovali na relevantnim odredbama ZPP-a koje je smatrao relevantnim u odnosu na okolnosti ovog slučaja i u odnosu na bitne navode koje je iznela podnositeljka zahteva.
37. Sud primećuje da je odbijanje zahteva od strane Osnovnog suda direktno povezano sa propustom podnositeljke zahteva da odgovori u skladu sa članom 409, stav 1 i članom 423, stav 3 ZPP-a.
38. U konkretnom slučaju Sud, podseća da podnositeljka zahteva samo navodi povredu većeg broja članova Ustav i EKLJP ali iste ne obrazlaže niti objašnjava kako je do povrede ovih članova došlo, već tvrdi da je pravo podnositeljke povređeno zato što *“... Sudija nije čekao, niti odložio već najavljeno ročište. Istog dana, posle 11:00, primam zapisnik i istog dana sam u 13:00 časova 17.10.2016. godine podnela zahtev za povraćaj u pređašnje stanje. Sudija, umesto da poštuje strane, uprkos tužbi, zahtev za povraćaj u pređašnje stanje mi je usvojio istog dana, 14.10.2016. godine donosi odluku, utvrđujući da se tužilja Nexhmije Makolli povukla tužbu”.*(vidi slučaj KI166/20, citiran gore Resenje o neprihvatljivosti, 05. januara 2021, paragraf 50).
39. Stoga, Sud zaključuje da navodi podnositeljke zahteva o povredi većeg broja članova Ustava i EKLJP trebaju se proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanu jer se ovi navodi kvalifikuju se kao navodi koji spadaju u kategoriju (iii) „*nepotkrepljeni ili ne obrazloženi*“ navodi jer je podnositeljka zahteva je jednostavno navela jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene Prema tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 13. aprila 2021 godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama Hajrizi

Arta Rama Hajrizi